

N:o 218.

Af herr **J. Andersson** i Ölsund, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring i gällande bestämmelser rörande fångars användning till förrättande af handräckningsgöromål inom fångvårdsanstalterna.*

I cirkulär den 20 januari 1871 till Konungens samtliga befallningshafvande och tillsyningsmännen vid kronohäktena har kongl. fångvårdsstyrelsen föreskrifvit, bland annat, i mom. 2 »att till sådana handräckningsgöromål, som med afseende å ordningens upprätthållande inom fängelset ej lämpligen kunna åt främmande personer uppdragas, såsom exempelvis renhållning inom fängelselokalen, företrädesvis böra användas fångar, som äro dömda till arbete för försvarslöshet, eller ock, för så vidt de äro dertill villiga, fängelsefångar, eller ransakningsfånge, som aflagt bekännelse om det brott, för hvilket han hålles häktad och som ej för svårare brott är under åtal, samt, först i brist af nu uppräknade slag af fångar, sådana, som undergå straffarbete, under noggrann tillsyn derå att de hindras från gemenskap med annan fånge.»

Enligt kongl. fångvårdsstyrelsens förmenande skulle det således i och för ordningens upprätthållande vara lämpligare att till renhållning och andra dermed jemförliga arbeten inom fängelserna använda tvångsarbetsfångar, fängelsefångar, ransakningsfångar, som aflagt bekännelse, eller straffarbetsfångar än främmande personer. Att så icke är eller kan vara förhållandet ligger i öppen dag för den, som varit i tillfälle att på nära håll iakttaga, hvilka följderna kunna blifva utaf användandet af fångar, af hvad slag de vara må, vid handräckningsgöromål inom fängelserna.

Ehuru i kongl. fångvårdsstyrelsens ifrågavarande cirkulär stadgas, att fånges begagnande vid handräckningsgöromål skall ske under noggrann tillsyn derå, att han hindras från gemenskap med annan fånge, finnes deruti ingalunda någon garanti för att dylik tillsyn eger rum. Och huru skall väl

äfvén vid exempelvis ett kronohäkte, der personalen utgöres af, förutom direktör, 1 vaktmästare samt 2 vaktkonstaplar och 1 extra vaktkonstapel, och der fångarnes antal stundom uppgår till 30 och derutöfver, sådan tillsyn på ett tillfredsställande sätt kunna ega rum, då ofta flera celler på en gång rengöras af flere olika fångar.

Till vidrörande af denna fråga har jag närmast föranledts derutaf, att jag försport, huru för icke så länge sedan vid ett af våra kronohäkten tillämpningen af ifrågavarande kongl. fångvårdsstyrelsens cirkulär för ordningens upprätthållande inom fängelset samt för rättskipningens gång haft rätt svåra följder, hvilka, derest icke åtskilliga omständigheter mellankommit, kunnat blifva synnerligen farliga.

Vid ifrågavarande kronohäkte, der för öfrigt i allmänhet dväljas nästan uteslutande, jag må säga utstuderade bofvar, de må nu kallas bötes-, ransaknings- eller straffarbetsfångar, vistades nemligen för någon tid sedan två bröder, båda åtalade för brott af särdeles grof beskaffenhet. Till rengöring af deras respektive celler användes jemlikt anförda cirkulär bötesfångar, och detta som man hoppas under den till buds stående största möjliga tillsyn. Emellertid visade det sig sedermera, att dessa handräckningsfångar — huru länge vet man ej — mot lofvad eller väntad ersättning befordrat en rätt vidlyftig skriftlig korrespondens mellan nämnda båda bröder, hvarförutom särskildt en handräckningsfånge, som inom kort skulle utkomma från fängelset, af en ren tillfällighet upptäcktes innehafva skrivelser af högst skadlig och samhällsvådlig art insydda i sina kläder för att sedan befordras till brödernas hemmavarande släktingar. De ifrågavarande skrivelserna hade af handräckningsfånge tillvaratagits, fastsatta under nattkärl och dylikt.

Jag vill härmed ingalunda klandra ifrågavarande kronohäktes bevakningspersonal, som jag tror är fullt pålitlig, men jag har velat påpeka, huru ödesdigra följderna äro och kunna blifva af användandet af fångar till handräckningsgöromål under den tillsyn, som står exempelvis ett mindre kronohäkte till buds.

Kongl. fångvårdsstyrelsen har i sitt berörda cirkulär föredragit fånges användande vid handräckningsgöromål framför främmande personer; jag för min del anser, att hvarken fångar eller främmande personer böra till dylika göromål — så vidt de afse handräckning åt ransaknings-, fängelse- och straffarbetsfångar — användas, utan att de böra och kunna utföras af fängelsets egen, låt vara fåtaliga, personal, då renhållningsarbete och dylikt hos bötesfångar och försvarslöse bör utan synnerlig våda kunna verkställas af dem sjelfva.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag härmed vördsamt anhålla,

att Riksdagen ville uti skrifvelse till Kongl. Maj:t i underdånighet hemställa, det sådan ändring uti nu gällande föreskrifter blefve vidtagen, att ransaknings-, fängelse-, eller straffarbetsfångar icke få tillåtas att vid handräkningsgöromål inom fängelserna biträda, samt att bötesfångar och försvarslöse må vid dylika göromål användas endast under den förutsättning, att de afse biträde åt fånge af enahanda slag.

Stockholm den 10 mars 1893.

Jonas Andersson
i Ölsund.